

ADOLFO PÉREZ ESQUIVEL

Lekce 6

Lekce o čestnosti
a zásadovosti

Manuál pro pedagogy
JUNIOŘI / 1.-5. TŘÍDA

PEACEJAM
CZECH REPUBLIC

OBSAH

CÍLE.....	3
POZNEJ ARGENTINU.....	4
ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH.....	5
PROJEKT CTNOSTI.....	10
NOVÁ DOVEDNOST.....	11
REFLEXE.....	12
VÝZVA K AKCI.....	13
ROZŠIŘUJÍCÍ AKTIVITY.....	15
ZDROJE.....	20
O KOM JSOU DALŠÍ LEKCE?.....	22

K LEKCI PATŘÍ

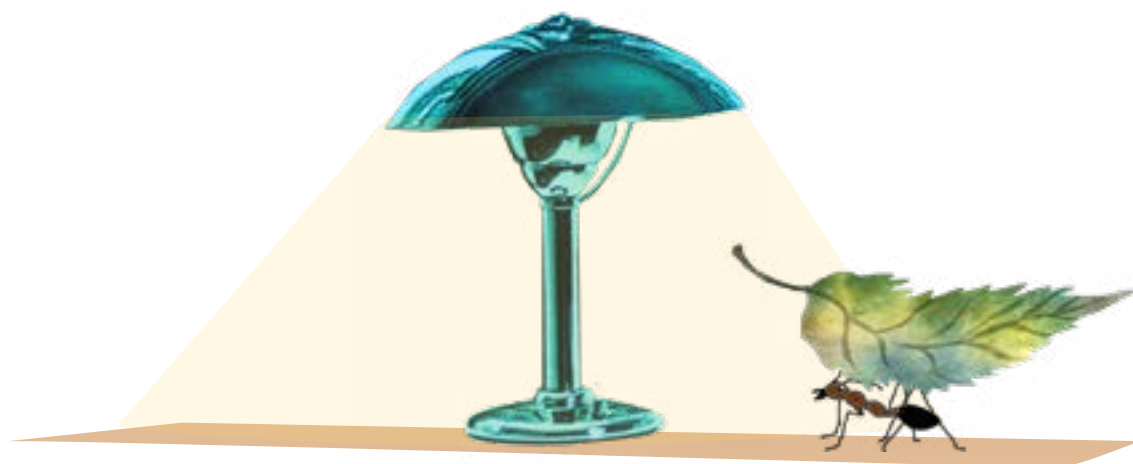
HRA

PREZENTACE
(POWER POINT)

OBRAZOVÉ
PŘÍLOHY

ADOLFO PÉREZ ESQUIVEL

LEKCE O ČESTNOSTI A ZÁSADOVOSTI

V této lekci se žáci dozvědí o Adolfu Pérez Esquielovi z Argentiny, o jeho životě a práci, o čestnosti a zásadovosti. Budou mít příležitost zhotovit si sochy s poselstvím míru a procvičit si komunikační dovednosti.

CÍLE

Český jazyk a literatura:

- › Seznámení se s novou slovní zásobou a schopnost jejího využití v diskusi.
- › Schopnost aktivního naslouchání při řízeném čtení a při diskusi.
- › Formulování myšlenek a nápadů.
- › Psaní vět bez pravopisných a gramatických chyb.

Zeměpis, dějepis:

- › Určení kontinentu a země Adolfa Pérez Esquiela, informace o krajině, obyvatelích, fauně a flóře.

Osobnostní a sociální výchova:

- › Porozumění konceptu čestnosti, zásadovosti a laskavé komunikace.
- › Organizace aktivit při vyrábění sošek s poselstvím míru a jejich představení a věnování komunitě.

POZNEJ ARGENTINU

Použijte mapu nebo glóbus a zeptejte se žáků, zda vědí, kde leží Latinská Amerika. Latinskou Ameriku tvoří 21 zemí. Argentina je jednou z nich. Je také částí kontinentu Jižní Amerika.

Ukažte žákům obrázky z Argentiny (krajina, zvířata, obyvatelé, tradiční oděv a jídlo – viz obrazová příloha).

Diskusní otázky:

- › Adolfo Pérez Esquivel pochází z Argentiny. Věděl by někdo z vás, kde leží? Pojdte ji ukázat.
- › Podívejte se na mapu a popište, co obklopuje území Argentiny (např. oceány, hory, jiné země nebo řeky).
- › Čím se liší krajina v Argentině? Připomíná něčím krajinu u nás?
- › Čím se podobají nebo liší zvířata v porovnání se zvířaty žijícími u nás?
- › Čím se podobá a jak se liší způsob oblékání a stravování v porovnání s oblékáním a stravováním u nás?

Státními symboly Argentiny jsou vlajka, státní znak a hymna

Argentinská vlajka pochází z roku 1812. Tvoří ji tři stejně široké vodorovné pruhy, dva bledě modré a mezi nimi bílý. Roku 1818 bylo do středu umístěno žluté slunce. Obě varianty jsou považovány za národní vlajky. Varianta se sluncem (tzv. ceremoniální) však musí být vyvěšena vždy výš, než její alternativa bez slunce (tzv. ozdobná). Argentinci slaví každého 20. června Den argentinské vlajky.

[znak](#)

Státní znak Argentiny je modrobílý ovál lemovaný vavřínovým věncem, v dolní části svázaným modrou stuhou a se zlatým sluncem nad ním. V oválu jsou sepjaté ruce, za nimi tyč, na které je červená kuželovitá čapka. Spojené ruce jsou symbolem národní jednoty a bratrství, čapka spolu se sluncem jsou tradiční symboly svobody a vavřínový věnec symbolizuje vítězný boj za nezávislost země.

[hymna](#)

Argentinská hymna

Tato skladba byla přijata jako jediná oficiální hymna už 11. května 1813.

Jak se mluví v Argentině

Úředním jazykem je španělština. V provinciích můžete slyšet indiánské jazyky – quecha [kečwua] a guaraní [guarani:].

[jazyk](#)

ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH

Dnes se budeme učit o jednom velmi významném člověku. Jmenuje se Adolfo Pérez Esquivel [adolfo perez eskwiel]. Usiloval o to, aby do své domoviny v Argentině přinesl mír. V lekci se dozvíme, jak Adolfo Pérez Esquivel vyrůstal a jak lidem z Argentiny pomáhá řešit obtíže cestou míru, namísto násilí. Poté, co se seznámíme s Adolfem Pérez Esquivelem, se i nám bude lépe dařit v úsilí, abychom u nás ve škole nastolili větší klid a pohodu.

Přečtete žákům nahlas následující příběh. Můžete ho doprovodit připravenou prezentací. Pro mladší žáky lze použít stolní hru (prezentace a hra viz QR kód na str. 2). Hru si děti mohou za výkladu učitele vyplnit rovnou nebo si na ní mohou na závěr hodiny vyzkoušet vědomosti získané poslechem.

Adolfo by nás určitě rád pozdravil slovy „*Hola y Buenos Días*“ [ola i buenost di:as], což ve španělštině znamená „ahoj“ a „dobrý den“. Opakujte pozdrav po mně.

NOBELOVA CENA MÍRU

Adolfu Pérez Esquivelovi byla udělena Nobelova cena míru v r. 1980 za to, jak spojoval argentinský lid a nenásilnou formou bojoval za lidská práva a skutečnou demokracii pro obyvatele Argentiny a Latinské Ameriky.

DĚTSTVÍ

Adolfo Pérez Esquivel se narodil 26. listopadu 1931 v Buenos Aires v Argentině. Spolu s tatínkem a babičkou žil na venkově, ve čtvrti s názvem San Telmo.

Než se Adolfův tatínek přestěhoval do Argentiny, žil ve Španělsku a byl rybářem. Z Buenos Aires to k oceánu není právě nejbliž, a proto už dále nemohl jako rybář pracovat. Adolfův tatínek o oceánu často vyprávěl. Říkal, že se bez něj cítí prázdný a ztracený. Pro rodinu se snažil vydělat peníze v mnoha jiných profesích. Za svou práci však nedostával tolik peněz, jako když byl rybářem, a tak žila Adolfova rodina velmi chudě.

Už jako malý chlapec musel Adolfo pracovat a podpořit rodinu. Ve věku pouhých deseti let prodával noviny a pracoval jako zahradník. Byla to velká odpovědnost na tak malého chlapce.

**Znáte někoho, kdo ještě není dospělý a už chodí pracovat?
Víte, co je to brigáda?**

Svou maminku Adolfo téměř neznal, protože zemřela, když mu byly tři roky. Poté se o něho začala starat babička. Babička se ve španělštině řekne „abuela“. Adolfo svou babičku miloval. Dala mu do života hodně důležitých věcí.

Zapojte žáky do příběhu třeba tím, že pokaždé, když přečtete slovo “babička”, řeknou “abuela”. V textu jsou pro tento účel vyznačeny pomocné pauzy.

Adolfova babička (pauza) patřila k etnické skupině Guaraníů. Guaraníové jsou domorodými obyvateli Argentiny. To znamená, že se v Argentině narodili a generace jejich předků tam žijí od pradávna. Do Argentiny se přistěhovali také Evropané. Tyto skupiny se označují jako přistěhovalci (imigranti).

Adolfova babička (pauza) nikdy nepřečetla žádnou knihu ani neuměla španělsky. Jejím rodným jazykem byla guaránština. Je tedy zřejmé, že evropští přistěhovalci, kteří přišli do Argentiny, se s Adolfovou babičkou (pauza) ani spoustou dalších Guaraníů nedomluvili. To je přivedlo na myšlenku, že domorodí Guaraníové nebudou příliš bystrí a inteligentní.

Adolfo věděl, že moudrost člověk nezíská jen čtením knih. Jeho babička (pauza) byla moudrá žena, s rozsáhlými znalostmi o přírodě. Pozorování přírody má u Guaraníů silnou tradici. Své poznatky pak předávají dětem. Jsou součástí jejich dědictví, tedy něčeho, co se dědí z generace na generaci. Občas si Adolfo myslel, že se babička zbláznila, když promlouvala k rostlinám a zvířatům. Byl si však vědom toho, že je to zvláštní dar.

Znáte někoho, o kom byste řekli, že je moudrý? Proč si to o něm myslíte?

Když byl Adolfo malý kluk, sedávali s babičkou (pauza) mlčky spolu, pozorovali a poslouchali, co se děje v přírodě. Někdy, když vítr foukl do koruny stromů, připomínal zvuk listů potlesk. Jednou Adolfo pozoroval pelášící krysy. Zdálo se mu, že se chichotají, kdykoli zavadily jedna o druhou. To muselo znít opravdu bláznivě.

Adolfova babička (pauza) uměla dokonce předpovídat déšť podle letu ptáků nebo podoby oblaků. Když řekla, že bude pršet, byla to vždy pravda.

Pokud vám to čas a počasí dovolí, vezměte žáky ven. Budeme teď pozorovat přírodu. Sedněte si na zem, dívejte se a tiše pozorujte. Co vidíte? Co slyšíte?

Když byl Adolfo o něco starší, mohl chodit do školy. Měl štěstí, že mohl studovat, protože jeho rodina neměla peníze nazbyt. Děti ve škole se mu posmívaly kvůli babičce (pauza) a o Guaraníích se nevybíravě vyjadřovaly. To ho velmi zlobilo a někdy došlo také na pěsti.

Tohle je příklad toho, jak se Adolfo zastával své babičky. Je podle vás v pořádku, že Adolfo použil i pěsti?

Když se babička (pauza) o jeho nevhodném chování dozvěděla, zeptala se jednoduše: „Vyřešila něco ta rvačka?“ Adolfo si uvědomil, že pěsti nebudou ten nejlepší způsob, jak řešit konflikty. Později, když měl vztek, naučil se věci promýšlet a vyjádřit se slovy.

Když byl Adolfo o něco starší, stal se malířem. Kreslil a maloval obrazy s přírodními motivy. Jeho práce byly uznávány jako velmi kvalitní.

Máš nějaký zvláštní talent? Umíš zpívat? Umíš lidi rozesmát vtipnými historkami nebo vtipy? Jde ti dobře nějaký sport?

Po ukončení studia na vysoké škole Adolfo pracoval jako učitel umění. Vyučoval architekturu a sochařství v Buenos Aires.

Dokážeš popsat, čemu se věnuje architektura, co je to sochařství?

KONFLIKT V ARGENTINĚ

V průběhu Adolfova života čelila Argentina mnohým obtížím. Když mu bylo 40 let, učitelskou dráhu opustil, aby mohl pomáhat lidem v Argentíně, s nimiž se nespravedlivě zacházelo. V celé Latinské Americe žilo množství chudých lidí, kteří neměli stejná práva.

Co to znamená mít na něco právo? Co to znamená mít stejná práva jako někdo?

Chudí lidé v Latinské Americe nemohli například vlastnit pozemky. Většinou to byli Guaraniové, museli po celý svůj život pracovat na cizích farmách. Svou vlastní nesměli, tak si nemohli nic vypěstovat, aby uživil rodinu. Navíc vydělávali málo peněz na nákup potravin a dalších potřeb, jako jsou například léky, za které musíme platit penězi.

Mnozí chudí argentinští dělníci navíc neměli zajištěné bezpečné pracovní podmínky. Např. horníci pracující v dolech museli těžce pracovat za velmi nízkou mzdu na nebezpečných místech.

Horníci často trpěli nemocemi, protože v dolech dýchali prach a špínu. Doly se také někdy mohly zřítit, dělníci v nich potom často i uvízli. Lidé si stěžovali u bohatých majitelů dolů, ale ti je neposlouchali.

Horníci tedy vytvořili skupinu zvanou odborový svaz a začali s vlastníky dolů vyjednávat. Ti jim vůbec nenaslouchali. Nechtěli vynakládat peníze na vyšší mzdy ani na stavby bezpečnějších dolů. A tak šli odboráři do stávků a odmítli pracovat, dokud se věci nezmění.

Co to znamená jít do stávků? (To znamená, že pracující přestanou pracovat v naději, že vlastníci podniků jim zlepší pracovní podmínky.)

Když to nepomohlo, zahájili protesty. Při protestech lidé vystupují proti něčemu, co považují za nespravedlivé. Důlní dělníci zorganizovali pochod před budovou vlády, s transparenty, které hlásaly: „Stejná práva pro všechny!“ nebo „Riskujete život po každé, když jdete do práce? My ano.“

Jaká pravidla platí u vás ve třídě, aby chránila práva všech spolužáků? Jsou spravedlivá? Dokážeš říct, co je to spravedlnost?

Další skupiny pracujících začaly vytvářet podobné odbory jako právě horníci. Vláda se je snažila potlačit, posílala na ně vojáky a zavírala je do utajených věznic. Někdy k tomu docházelo uprostřed noci. Nikdo z dělnických rodin, kterých se to týkalo, pak

neměl tušení, kde jejich rodinný příslušník je a zda ho ještě někdy uvidí. Uneseným dělníkům se říkalo „zmizelí“. Bylo to děsivé.

ÚSILÍ O MÍR

Adolfo měl z pracujících u nich v zemi, kteří čelili nespravedlivému zacházení, těžkou hlavu. Byl si vědom skutečnosti, že lidé v Latinské Americe musí usilovat o dosažení stejných práv nenásilnou cestou.

Adolfo to často srovnával s bojem mravence proti slonovi. Tím obřím slonem byla vláda a mravence představovali dělníci. Jen několik mravenců nemá šanci konkurovat síle slona, avšak „moře“ spolupracujících mravenců může být stejně silné jako slon. Věděl, že pokud budou pracovat společně (spolupracovat), budou mít větší šanci dosáhnout změn. Tomu se říká solidarita.

Pozorovali jste někdy mravence v mraveništi? Všimli jste si, jak si všichni dohromady, společnými silami, staví mraveniště a obstarávají potravu? Právě tak vypadá solidarita.

Když Adolfo začal promlouvat na veřejnosti o tom, co by měla vláda změnit, vládní představitelé se na něj rozzlobili. Ale on chtěl jen zastavit násilí páchané na lidech.

Adolfo byl zatčen vojáky a na 15 měsíců uvězněn, aniž by mu někdo sdělil důvod zatčení. Dokonce se s ním ani nevedlo žádné soudní řízení. Adolfo tak čelil obrovské nespravedlnosti.

Adolfa osvobodila organizace Amnesty International. Je to organizace, která hájí lidská práva. Celý svět informovali o Adolfově případu a o tom, jak špatně se s ním zachází. Lidé z celého světa pak psali dopisy a podepisovali petice, v nichž argentinskou vládu žádali, aby Adolfa propustila.

Vzhledem k pozornosti, kterou Adolfův příběh po celém světě vyvolal, ho vláda Argentiny nakonec z vězení propustila.

Stalo se vám někdy, že jste se báli postavit se za něco, o čem jste si mysleli, že je správná věc?

Mnoho lidí s napětím čekalo, zda bude Adolfo po všech svých obtížích, které mu to způsobilo, nadále vyvíjet úsilí o mír. Ano, pokračoval v tom dále! Ten dlouhý čas, který strávil ve vězení, ho v tom vůbec neodradil.

Adolfo Pérez Esquivel získal Nobelovu cenu míru v r. 1980 za nenásilné způsoby, jimiž dokázal sdružovat lidi kolem sebe a vystupoval proti vládám Argentiny a Latinské Ameriky. Kdykoli Adolfa rozzlobila nějaká nespravedlnost, nikdy ostatní nezra-

ňoval ani nepřistoupil k násilí. Namísto toho velmi cílevědomě a sebejistě usiloval o to, aby se z Argentiny i zbytku Latinské Ameriky stala lepší místa pro život.

Jakým způsobem Adolfo Esquivel pracoval na tom, aby vyřešil problémy v Latinské Americe?

AKTUÁLNÍ SITUACE

Ke dnešnímu dni se situace v Latinské Americe velmi zlepšila, přesto tam lidé čelí řadě obtíží. S mnoha z nich se tam dosud nespravedlivě zachází.

Adolfo Pérez Esquivel nadále velmi tvrdě usiluje o to, aby všichni lidé měli stejná práva a jednalo se s nimi spravedlivě. Sdružuje lidi a společně hovoří o jejich problémech i možnostech, jak je vyřešit bez násilí.

Adolfo také založil organizaci Children's Village for Peace (Dětskou vesničku míru). Děti, které tam přicházely, spolu budovaly zahrady, chovaly králíky, vyráběly si vlastní sýr a med. Řada z těchto dětí čelila ve svém životě mnohým násilnostem a až nyní se ty děti díky Adolfovi začaly učit, jak spolu žít v míru. Působení Adolfa lidi v Latinské Americe naučilo, že jeden malý mravenec nezmůže proti síle slona nic, ale miliony takových mravenců ano.

Diskusní otázky:

- › Uvedte jednu věc, kterou jste se o Adolfo Pérezovi dozvěděli.
- › Jak se podle vás Adolfo cítil, když ho zavřeli do vězení?
- › Jak se podle vás Adolfo cítil, když zjistil, že mu pomohla spousta lidí, aby ho z vězení propustili?
- › Víte, co znamená pojem odbory nebo odborový svaz? O co odbory usilují?
- › Co zvládne milion mravenců, ale samotný jeden mravenec ne?
- › Co myslíte, že vítězové Nobelovy ceny míru dělají? Jak to můžeme zjistit?

PROJEKT CTNOSTI

Úvod a diskuse

Na základě příběhu debatujte s žáky o **ctnostech** Adolfa Pérez Esquivela. Jaké ctnosti vás napadají?

- ČESTNOST
- ZÁSADOVOST
- ODVAHA
- SOUNÁLEŽITOST
- OBĚTAVOST
- PROSPĚŠNOST

ČESTNOST

myšlenka...

Případně jiné ctnosti, které vyplynou z debaty.

Zadání

I. Rozdělte děti do malých skupin a nechte je vybrat si jednu ctnost z výše uvedených. Děti mají za úkol:

- › Zjistit význam těchto ctností.
- › Propojit význam slov se svojí praktickou zkušeností – kdy zažily čestnost, zásadovost, odvahu, sounáležitost, obětavost nebo prospěšnost?
- › Vyjmenovat osoby v jejich okolí, které se chovají čestně, zásadově, obětavě... Jak se u těchto lidí uvedené kvality (vlastnosti) projevují?
- › Dokáží děti samy u sebe rozpoznat tyto kvality?

Umožněte dětem (v rámci výuky, v družině či podle jiných možností ve vaší škole), aby si do příští lekce připravily svůj vlastní skupinový výstup (prezentaci, plakát...).

nebo

II. Písemná aktivita – Sounáležitost v akci:

- › Požádejte žáky, aby napsali odstavec (u mladších postačí věta) o něčem, co je pro ně důležité a za co by se postavili.
- › Navrhněte, aby k tématu “za něco se postavit” vyhotovili plakát. Mělo by to být něco, u čeho lze využít jeden z nenásilných postupů z příběhu Adolfa Pérez Esquivela – stávky, protesty, petice, dopisy, zakládání odborů.
- › Nechte žáky, aby nad tématem popřemýšleli metodou brainstormingu, využili myšlenkové mapy nebo nejrůznější weby.

- › Do spodní části plakátů žáci mohou nalepit své vlastní příspěvky.
- › Žáci si své práce navzájem pečlivě zkontrolují a ověří, zda v nich nejsou pravopisné nebo gramatické nedostatky.

NOVÁ DOVEDNOST

LASKAVÁ KOMUNIKACE

Adolfo pochopil, že k tomu, abychom všichni mohli společně žít na této zemi, musíme nalézt způsoby, jak spolu v klidu a míru komunikovat. Toho dosáhneme pouze tehdy, když se jeden na druhého budeme dívat s porozuměním a mluvit spolu laskavými slovy. To vše se označuje jako „komunikační dovednosti“.

KOMUNIKACE POMOCÍ LASKAVÝCH SLOV

Pomůcky:

Kartičku na poznámky nebo polovinu listu papíru a psací potřeby pro každého žáka.

Zadání:

Nyní si zkusme procvičit laskavou komunikaci.

Postup:

1. Skupina utvoří větší kruh.
2. Každý žák obdrží polovinu listu papíru.
3. Žáci si papíry podepíší.
4. Všichni si položí kartičku nebo papír před sebe.
5. Na vyzvu učitele se všichni mlčky postaví.
6. Žáci chodí v kruhu a na lístek každého spolužáka napíše jedno laskavé slovo.

Před každým záznamem se na chvíli zastaví, aby se mohli na dotyčnou osobu z kruhu podívat, popřemýšlet o ní a rozhodnout se, jaké laskavé slovo by ji nejlépe vystihovalo.

Příklady:

Seznamte žáky se slovním druhem přídavných jmen, pokud se to ještě neučili, a vysvětlete jim, že jsou to popisující výrazy, např. hravý, pracovitý, vtipný apod.

Reflexe:

Teď si všichni sedněte zpět na svá místa a přečtěte si, co o vás ostatní napsali. Do deníků si pak žáci mohou zapsat odpovědi na tyto otázky:

1. Jak se po této aktivitě cítíte?
2. Překvapilo vás něco z toho, co o vás spolužáci na kartičce napsali?

Když spolu komunikujeme laskavými slovy, lépe si rozumíme a důvěřujeme si. Pomáhá nám to být silnějšími a lépe spolupracovat, a stejně tak to dělal Adolfo se svými spoluobčany v Argentině.

REFLEXE

Je důležité, aby se žáci naučili rozlišovat mezi:

- **skutečností** (vědomostmi),
- **výkladem skutečnosti** (její analýzou),
- **vlastním názorem** (hodnocením),
- **aplikací vědomostí na okolní svět** (a jejich využitím v praxi).

Pomocí těchto diskusních podnětů (otázek) vedte žáky ve třídě k debatě a zamyšlení.

1/ CO? > FAKTA

- › VĚDOMOSTI, které žáci získali.
- › Uveďte fakta, definujte, popište, označte, seřadte, vyjmenujte.

2/ CO Z TOHO VYPLÝVÁ? > ANALÝZA a SYNTÉZA

- › Rozčleňte informace, vyvoďte závěry, názorně ukažte (doložte příklady), nastiňte (popište), porovnejte, uveďte rozdíly, aplikujte předchozí vědomosti.

3/ CO TOMU ŘÍKÁTE? > ZÁVĚRY, ZHODNOCENÍ

- › Podrobení kritice, osobní hodnoty a názory.

4/ CO BUDE DÁL? > VYUŽITÍ V PRAXI

- › Rozvoj dovedností, řešení problémů, vymyšlení projektů.

METODIKA ZÁVĚREČNÉHO SHRUTÍ

Vědomosti: Co jste se dozvěděli o Adolfovi, Argentině a Latinské Americe?

Analýza/syntéza: Jakými dvěma způsoby řešil Adolfo Pérez Esquivel konflikty v Argentině a Latinské Americe? Seznámili jsme se už dříve s nějakými dalšími lidmi, kteří tvrdě usilovali o vyřešení obtíží?

Závěr: Představte si, že jste Adolfův učitel nebo Adolfova učitelka. Jak byste se k němu chovali poté, co použil při konfliktu pěsti? Která část jeho životního příběhu se vám nejvíce líbila?

Využití v praxi: Co se teď změní u vás ve třídě, když jste se dozvěděli o Adolfovi a obtížích v Argentině? Co byste nyní díky tomu, co o něm víte, a poté, co jste si osvojili některé z komunikačních dovedností, mohli udělat pro školu nebo komunitu? Co bychom teď ještě potřebovali vědět k tomu, abychom vylepšili život ve svých komunitách? Komu by mohl životní příběh Adolfa Pérez Esquivela přinést užitek?

VÝZVA K AKCI

“PROLOMENÍ KOLOBĚHU NÁSILÍ”

V programu PeaceJam vybízíme žáky k vytváření vlastních projektů pro školu nebo komunitu v rámci kampaně „Jedna miliarda aktů míru“ – „One Billion Acts of Peace“.

Jedná se o celosvětovou občanskou aktivitu v čele s laureáty Nobelovy ceny míru, která se zabývá aktuálními problémy, s nimiž se v dnešní době potýkáme.

Naše mysl se srovnala s myšlenkou, že je násilí v pořádku. Jsme povinni pomoci lidem pochopit, že naše myšlenky a kroky se utvářejí pod vlivem násilí, které ve svém okolí zaznamenáváme, a my je musíme změnit tak, aby byly v souladu s myšlenkou míru. Mír je to, na co lidé čekají a co potřebují.

Můžete použít leták (viz obrazová příloha) vytvořený u příležitosti **Mezinárodního dne proti násilí, šikaně a kyberšikaně ve školách** a vyzvat děti k využití vlastních nápadů k tomu, jak pomoci dobře tvořit lepší svět kolem sebe.

Tipy na to, jak správně odhadnout, co vaše okolí potřebuje, aneb jak využít přístup UČENÍ V AKCI – SERVICE LEARNING (SL), naleznete v Metodické příručce pro pedagogy.

TIP NA KONKRÉTNÍ AKCI

SOŠKY (FIGURKY) S POSELSTVÍM MÍRU

Adolfo Pérez Esquivel je vynikající malíř a sochař. Umění je pro něj cestou, jak vnášet do komunity mír. Nyní se vžijeme do role umělce, jímž byl Adolfo, a budeme pro svou školu nebo komunitu tvořit sošky s poselstvím míru ve stylu umění found art (nebo také umění z nalezených věcí, recyklační umění, eco art). V praxi to znamená, že budeme sošky vytvářet z odpadu a vyřazených věcí, které jsme našli ve škole, na pozemku školy.

Pomůcky:

Nalezené předměty (např. rozbité hračky, víčka, uzávěry, láhve, igelitové tašky a sáčky, sběrový papír, starší časopisy nebo cokoli, co se žákům podaří najít), lepidlo, provázek nebo cokoli na spojování předmětů.

Příprava:

- Uspořádejte brigádu na úklid okolí školy nebo místa bydliště a shromážděte předměty na recyklační umění.
- Vytvořte návrh sochy: Nejdříve si ujasněte, co si konkrétní skupina žáků představuje pod pojmem mír. U mladších dětí může jít o jednodušší představy a u těch starších o daleko složitější. Může jít např. o sochu vítající nejrůznější skupiny přistěhovalců (imigrantů) přicházejících do komunity, sochu oslavující nějakého vůdce komunity, sochy s tematikou ekologické obnovy nebo solidarity s konkrétní skupinou nebo případem (např. téma imigrace, rozmanitosti kultur aj.).
- Pozvěte si na besedu místní umělce, kteří by vám pomohli s návrhem a tvorbou soch (ujistěte se, že jsou srozuměni s tím, že půjde o samostatnou tvorbu žáků).
- Najděte místo, kam sochu umístíte.
- Vyřídte si povolení na instalaci sochy. (Možná budou žáci muset napsat dopisy, zavolat nebo se setkat s úřední osobou.)

Akce:

Zapojte do práce dobrovolníky (např. rodiče nebo starší žáky), kteří vám po dobu tvůrčích dnů budou pomáhat. Společně se podílejte na tvorbě soch s poselstvím míru.

Reflexe a slavnostní událost:

- Žáci mají za úkol popřemýšlet, pohovořit a napsat o navrhování a tvorbě soch.
- Co se jim dařilo?
- Co by udělali jinak?
- Co se díky tomu naučili?
- Pozvěte členy komunity a místní tisk na akci spojenou s odhalením sochy. Připravte pohoštění. Navrhněte žákům, aby podali výklad k významu konkrétní sochy s poselstvím míru a pohovořili o tom, jak souvisí se studiem životního příběhu Adolfa Pérez Esquivela.

ROZŠIŘUJÍCÍ AKTIVITY

Oblast

Aktivity

ČTENÍ

Výběr z literatury

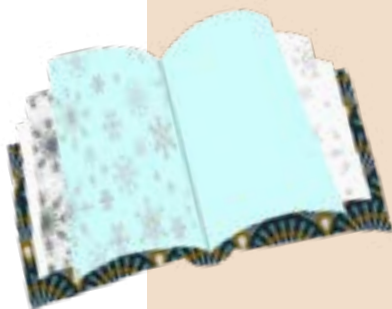
Prouza, P. (2018). *Babička – pro děti*. Praha: Fragment

1. Diskusní otázky při čtení:

- › Jak děti tráví čas s babičkou.
- › Čím vám připomíná Adolfo se svou babičkou tento příběh?
- › Postřehli jste nějaké staré zvyky?
- › Kdybyste uměli létat, kam byste se vydali a koho byste vzali s sebou?

2. Filmový kroužek:

- › Pusťte si filmovou verzi Babičky a ve skupině v rámci třídy diskutujte o podobnostech a rozdílnostech obou variant.

PSANÍ

Text písně:

Vyberte jednoduchou písničku s dobře známým textem a rytmem. Navrhněte dětem, aby změnili text části písně tak, aby pojednával o Adolfovi a jeho životě. Každý žák může vymyslet svou vlastní písničku nebo mohou pracovat ve dvojicích.

Popiš výjev z vlastního života:

Navrhněte žákům, aby si vzpomněli na okamžik ze svého života, v němž trávili čas s babičkou nebo jiným členem rodiny. Poté je požádejte, aby nejméně v 5 větách na základě otázek KDO, CO, KDE a KDY sepsali příběh, v němž využijí co možná nejvíce dynamických („akčních“) sloves a přídavná jména s deskriptivním významem.

Úřední dopis:

Napište úřední dopis na argentinský konzulát s žádostí o informace ohledně cestování, zvířat, historie nebo dalších témat, která vás zajímají.

Oblast	Aktivity
ÚSTNÍ PROJEV	<p>Zaspívejte píseň: Navrhněte žákům, aby ostatním zazpívali píseň, kterou Adolfovi složili (viz kolonka "psaní").</p> <p>Vypravování příběhů ve skupině: Žáci sedí v kruhu a společně spontánně vymýšlejí příběh. Příběh začíná jeden ze žáků a každý další ve skupině k němu postupně přidává po jedné větě, dokud řada znovu není na prvním z nich. Pokud se příběh rozvíjí, můžete v aktivitě dále pokračovat.</p>
VÝZKUM	<p>Naplánujte si cestu do Argentiny: Kam se vydáte? Jak se tam dostanete? Potřebujete k tomu nějaký zvláštní doklad (pas nebo jiný doklad totožnosti)? Co tam budete dělat? Kde se ubytujete? Kde se budete stravovat? Koho s sebou vezmete? Plánovali jste si už někdy nějaký výlet nebo cestu? Postupovali jste stejně, nebo jinak? Co na tom plánování bylo nejzajímavější? (Dbejte na to, aby žáci využili alespoň tři různé zdroje informací.)</p> <p>Zjistěte, které druhy zvířat žijí v Argentině.</p> <p>Zjistěte, jaké druhy pokrmů se jedí v Argentině: Jak se připravují, jestli se v Argentině jedí stejné věci jako u nás, proč si myslíte, že jedí jinak nebo stejně jako my?</p>
OSOBNOSTNĚ SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	<p>Průzkum ohledně imigrace:</p> <p>Průzkum ohledně imigrace: Z Adolfova životního příběhu jsme se dozvěděli, že po příchodu přistěhovalců z jiných zemí nastaly mnohé změny.</p> <ul style="list-style-type: none"> › Víte o nějakých změnách, k nimž došlo u nás v zemi, protože sem přišli lidé ze zahraničí? › Přišli k vám do školy za dobu, co tu studujete, nějakí noví žáci? › Co se po jejich příchodu změnilo? <p>Poproste některého ze žáků, kteří jsou u vás zatím krátce, aby vám povyprávěl o tom, čím se liší škola, kterou navštěvoval dříve, od vaší školy. Museli jste někdy změnit školu? Byla jiná než ta, ve které jste nyní?</p>

Oblast

Aktivity

PŘÍRODNÍ A TECHNICKE VĚDY

Aktuální události:

Z různých zdrojů zjistěte, zda a jak Argentina spolupracuje s naší zemí. Napište několik vět o tom, co jste z konkrétního článku vyrozuměli. Mějte prosím na paměti, že i když neporozumíte všemu, nic se neděje a je to v pořádku! Pokuste se shrnout hlavní myšlenku.

Mapy a vlajka:

Žáci si vymalují mapu Argentiny a vyznačí v ní větší města a významná místa. Poté si vybarví argentinskou vlajku a zjistí význam jejích barev a symbolů například na https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1a/Flag_of_Argentina.svg

Adolfova babička uměla předpovídat déšť na základě pozorování mraků a ptáků. Co můžeme zjistit z mraků?

Mraky:

- › Jaké druhy mraků rozlišujeme?
- › Popište, jak vypadají jednotlivé druhy mraků.
- › Každý žák přeloží list modrého papíru na polovinu, a poté znovu rozloží.
- › Stříkněte žákům na papír menší množství bílé barvy.
- › Poproste je, aby papír znovu přeložili a poté rozložili.
- › Ptejte se jich: „Jaký druh oblaků vám obrázek připomíná?“

Sledování oblaků a zaznamenávání údajů: Do tabulky uvedené v kapitole Zdroje a podklady si budou žáci zaznamenávat druhy oblaků, které vypořádají za dobu 5 dnů. Zaznamenejte si také údaje o dalších třech klimatických podmínkách. Zkuste zjistit další aspekty počasí mající vliv na výskyt jednotlivých druhů oblaků na obloze (např. čas pozorování, teplota, druhy srážek, povětrnostní podmínky a vlhkost).

Navštivte webové stránky s popisem klimatických podmínek a předpověďmi počasí v místě, kde žijete.

Reflexe:

- › Jak často byly vaše predikce správné?
- › Mohli byste na základě svého pozorování říci, zda mají nějaké další klimatické podmínky vliv na skutečnost, jaké oblaky se v jednotlivých dnech budou vyskytovat na obloze?

Oblast	Aktivity
	<ul style="list-style-type: none"> › Naučili jste se v průběhu tohoto pokusu cokoli, co byste se o oblacích možná nedozvěděli z knih? Vysvětlete podrobněji. › Pro které profese jsou znalosti o mracích podle vás důležité?
MATEMATIKA	<p>Měna:</p> <ul style="list-style-type: none"> › Má Argentina stejnou měnu jako my? Jak se nazývá jejich měna? Má jinou hodnotu než peníze u nás? › Zkuste si porovnat, kolik stojí v argentinské měně a naší měně věci, které běžně nakupujeme. › Zjistěte, kolik stojí letenka z nejbližšího letiště do Buenos Aires? Kolik je to ve vaší měně? Kolik byste za ni zaplatili v argentinské měně? <p>Měření vzdálenosti:</p> <p>Podívejte se na mapu Argentiny. Představte si, že byste se chtěli podívat do různých měst. Jak daleko jsou od sebe? Podívejte se na měřítko mapy a zjistěte, jak daleko je to z Buenos Aires do města Salta.</p>
HUDEBNÍ VÝCHOVA	<ul style="list-style-type: none"> › Pusťte dětem ukázky argentinské hudby. › Přečtěte si něco o tangu a roli, kterou sehrálo v argentinské kultuře. › Pozvěte si do třídy hosty, kteří žáky naučí tančit tango nebo jiné tradiční argentinské tance. › Pusťte dětem argentinskou hudbu a navrhněte jim, aby vymyslely vlastní tanec.
VÝTVARNÁ A PRAVOVNÍ VÝCHOVA	<p>Nástěnné malby s poselstvím míru:</p> <p>Navrhněte žákům, aby společně ve škole nebo komunitě vytvořili nástěnnou malbu s poselstvím míru.</p> <p>Umění jako forma komunikace:</p> <p>Vyberte žákům knihu, kterou znají a která se odehrává v lese. Požádejte je, aby si pozorně prohlédli obrázky v knize a představili si způsob, jímž by mohli komunikovat s oblíbeným zvířetem nebo nějakým zajímavým živočichem. Připravte pro ně následující aktivitu:</p> <ul style="list-style-type: none"> › Pomůcky: Různé druhy papíru, pevnější čtvrtky nebo obrázkové stránky nastříhané na geometrické tvary (např. barevný

Oblast

Aktivity

papír nebo čtvrtky, ubrousky, pískový papír, časopisy apod.), větší list tvrdého papíru a lepidlo.

› Postup:

Navrhněte žákům, aby nakreslili sami sebe, jak rozmlouvají s nějakým zvířetem. Obrázky si barevně a plasticky dotvoří dolepováním barevných kousků papíru.

› Poproste žáky, aby svou práci představili ostatním a vysvětlili jim, co znamená.

Sochy z mýdla:

Adolfo dělal sochy a my se o to také můžeme pokusit.

› Pomůcky:

kostka mýdla, řezbářské náčiní – tupý kuchyňský nůž, párátko nebo obyčejné tužky, voda, papírová utěrka

› Postup:

Nejdříve si načrtněte, co byste chtěli vytvořit.

Dle náčrtu vyznačte linie na kostce mýdla.

Vyřezávejte z mýdla požadovaný tvar tak, jak to nejlépe umíte, zapojte svou představivost. V této chvíli se věnujete umělecké tvorbě a vaše dílo nemusí být dokonale reálné.

Vyřežte pod sochu podstavec.

Uhladte hrany vodou a papírovou utěrkou.

Nechte uschnout a vystavte.

UČENÍ V AKCI

Vyhledejte organizace zabývající se humanitární pomocí v ČR.

Popovídejte si o tom, jak pracují, kdo se na ně může obrátit...

Všímejte si projevů míru ve svém okolí:

Navrhněte žákům, aby se zaměřili na projevy míru v knihách, hudbě, zábavných televizních pořadech a způsobu vyjadřování lidí z okolí. Poté mohou zpracovat projekt, jehož cílem bude, aby si lidé lépe uvědomovali mír kolem nich a podporovali ho.

ZDROJE

SEZNAM LITERATURY

Domácí zdroje:

- Chalupa, J. (2012). *Dějiny Argentiny, Uruguaye a Chile*. Praha: Lidové noviny
- Vávra, J. (2003). *Argentina: vývoj ke krizi na začátku 21. století, z ekonomického, sociálního a politického hlediska*. Liberec: Technická univerzita v Liberci
- Bernhards, W. (2011). *Argentina*. (J. Fadrný, překl.). Brno: Computer Press
- Mánková, E., a Kašpar, O. (2001). *Kouzelný strom: Mýty, legendy, pohádky a humorky Latinské Ameriky a karibské oblasti*. Praha: Argo
- Liniers, R. (2020). *Dobrou noc, Planetko*. (M. Pilátová, překl.). Praha: Fragment
- Nesvadbová, B., a Mádlová, L. (2021). *Mia a svět*. Praha: Albatros

Cizojazyčné zdroje:

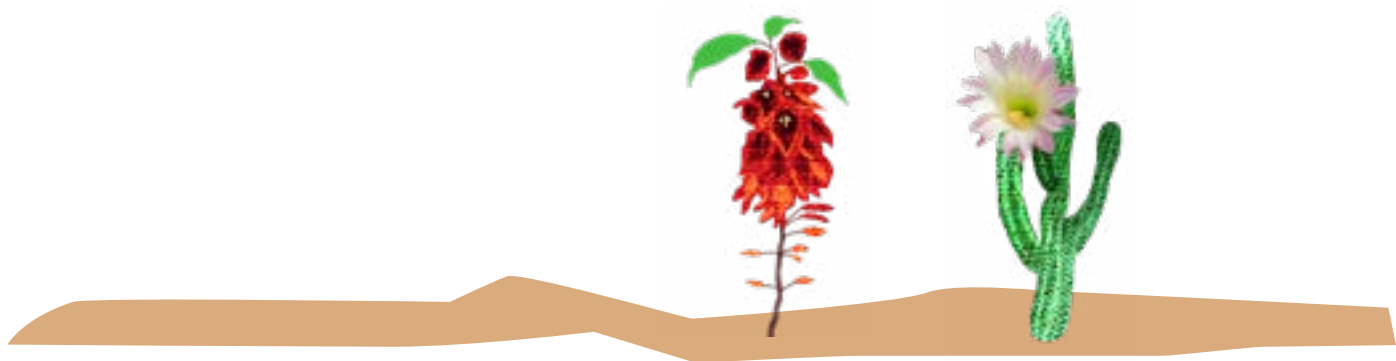
- Dorros, A. (1991). *Abuela*. New York: Dutton Children's Books
- Gile, J. (1989). *The First Forest*. Rockford: John Gile Communications
- Keene, A. T. (1998). *Peacemakers: Winners of the Nobel Peace Prize*. New York: Oxford University Press
- Perez Esquivel, A. (1994) *Christ in a Poncho*. New York: Onslow Vydavatel s Inc.
- UNICEF. (2001). *For Every Child*. New York: Phyllis Fogelman Books
- Berry, J. (2005). *Mine and Yours: Human Rights for Kids*. New York: Powerhouse Kids
- Streissguth, T. (2003). *Argentina in Pictures*. Minneapolis: Lerner Communications
- Hoffman, M. (1991). *Amazing Grace*. New York: Dial Books

SEZNAM HUDEBNÍCH DĚL

- Blue Marble Nations. (2011, 17. července). *Argentine National Anthem – „Himno Nacional Argentino“ (ES/EN)* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=yqBC3I7i7dk>
- Bandonegro. (2019, 28. února). *BANDONEGRO – Tango Nuevo by Astor Piazzolla (Full Album)* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=LTKyePoB23g>
- Proyecto 34°S. (2014, 30. prosince). *El Día Que Me Quieras – Rodolfo Mederos & MIAGI New Skool Orchestra (Arg. Cultural Week 2014)* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=UzYJreyYHBo>
- Traditional Music Channel. (2015, 23. února). *Argentine Andean Folk Music* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=e6Ua33zIZKQ>
- Movimiento ALAS. (2008, 16. září). *Concierto ALAS: Shakira & Mercedes Sosa – La Maza – Video Oficial* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=TxzPPQvHIZo>
- Karamelo Santo. (2014, 8. listopadu). *Jarillero* [videosoubor]. Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=aiaOaH3QgpM>

ZDROJE NA INTERNETU

- Argentina (n.d.). In *Wikipedie*.
Získáno dne 24. října 2022 z <https://cs.wikipedia.org/wiki/Argentina>
- Latinská Amerika (n.d.). In *Wikipedie*.
Získáno dne 24. října 2022 z https://cs.wikipedia.org/wiki/Latinsk%C3%A1_Amerika
- Planeta Yó – TýYó reportáž: Jak se žije v Argentině [televizní pořad]. (2019). *Planeta Yó*.
Praha: Česká televize. Dostupné z <https://decko.ceskatelevize.cz/video/i718365>
- Argentinská vlajka (n.d.). In *Wikipedie*.
Získáno dne 24. října 2022 z https://cs.wikipedia.org/wiki/Argentinsk%C3%A1_vlajka

O kom jsou další lekce?

Sir Joseph Rotblat

Leymah Gbowee

arcibiskup Desmond Tutu

Betty Williams

Shirin Ebadi

Kailash Satyarthi

Alfred Nobel

14 laureátů Nobelovy ceny za mír

Jody Williams

Óscar Arias Sánchez

Rigoberta Menchú Tum

Tawakkol Karman

Jeho Svatost Dalajláma

Mairead Corrigan Maguire

José Ramos-Horta

KONTAKTUJTE NÁS

Máte zájem o více informací o programu PeaceJam?

Navštivte naše stránky peacejam.cz
nebo nám pošlete mail na info@peacejam.cz

Těšíme se na spolupráci s Vámi!

billion acts